

MSZAŁ (130) *sb m*

-łz-, -sz- (124), -łf- (3), -s- (2), łch- (1).

mszał (14), mszał (1); mszał : mszał *KrowObr* (7 + 26 *żp* : *żp*); mszał- (108), mszał- (3); mszał- : mszał- *KrowObr* (30 : 3).

sg N mszał (14). \diamond *G* mszwała (63), mszwał (7); -u *KrowObr* (6); -a : -u *CzechEp* (2 : 1). \diamond *A* mszał (5). \diamond *I* mszał(e)m (1). \diamond *L* mszwał (21). \diamond *pl N* mszwały (7). \diamond *G* mszał(o)w (5). \diamond *A* mszwały (3). \diamond *L* mszwałach (3), mszał(e)ch (1); -ach *CzechEp*; -ach : -ech *KrowObr* (2 : 1); ~ -ach (2), -ách (1); -ach *CzechEp*; -ach : -ách *KrowObr* (1 : 1).

Sł stp brak, Cn notuje, Linde XVII – XVIII w.

*Najważniejsza księga liturgiczna w Kościele rzymskokatolickim zawierająca teksty stałych i zmiennych części mszy; missale Mymer¹, BartBydg, Cn; missarius Murm, BartBydg (130) : Murm 128; Mymer¹ 8; BartBydg 91b; Anna dzyewka kthora fluzila v Georgiulfewey Introligatorowey vkradla they tho panyey fwey Mfchall mnyfky y dala y yemu przedawacz, kthori on przedal v Czarnych mnichow yednemv Zakonnikovi za trzi grofche *LibMal* 1547/137v; *RejKup* k8, t6v; fwym wiatykyem kładz álbo mffalem gdzyeby myęfzkał/ álbo wczymby chodził/ yełliby cyeflow do domu zbudowánya/ łofarów do zawyas/ kráwcow do łfycya łfath/ łfawcow do botow [...] nye było. *GliczKsiąż* G6; Nátzyniliście łobie w tym Mfzale rozmaitych Iezufow/ to iefł/ rozmaitych zbáwicielow *KrowObr* 193; Kanon Papiieski Wemfzale. *KrowObr* 196v, 69v *marg*, 177 [2 r.], 177v, 183v *marg*, 188 [2 r.] (14); *WyprKr* 102v; Pátrz we Mfzale w modlitwie ktorą gromnice czáruią ktorą małz y w Báierendách. *CzechRozm* 194v *marg*; Aleć y ze Mfzalaá náwet/ ktery łobie zá święty máia/ iz brzuchy ich dobrze zadufnym chlebem tuczy/ może toż być pokazano *CzechEp* 44, 70, 241 [2 r.], 275, 276, 313; naydzieł tu modlitwy/ Hymny/ Prozy/ wyięte ze Mfzałow/ y Brewiarzow/ ktrych po świętym Koncylium Trydentfkim Kościoł święty Powfzechny zbáwiennie vżywa. *LatHar* +7v; Prozá ná Boże národzenie. (*marg*) Ze Mfzałow dawnych [= *pochodzących sprzed wprowadzenia ujednoliconego mszału rzymskiego*]. (-) *LatHar* 402 *marg*.*

W połączeniach szeregowych (8): Swiattzą tełz dobrze/ o tey náuce Papiieżá Rzymfkiego Antykryftá/ wálze księgi włafne/ [...] y wálze Pontyfykały/ Aiendy/ Wijátyki/ Dyurnały/ Kurfy y Mfzały *KrowObr* 52, 81, 158v [2 r.], 239, 241; *CzechRozm* 194v; Chybáby pierwey wygládził wfzytki Mfzały/ Grádały/ Antyfonarze/ Wiátyki/ Kurfy/ Dyurnały/ Ortulufy/ Dífycpuły/ *Vade mecum*, Dormifekury/ Olkoty/ Brykoty/ Pomeryufze/ Bárálety/ y infze ktrych iefł pełno *CzechEp* 81.

Wyrażenia: »mszał diabelski« [w *tym*: (ten) wasz (3)] (6): A gdyłz tedy ten Mfzał Dyabelfki wálz to iáwnie vkázuie/ iz fię przyćie Pána Iezu Kryftá *KrowObr* 193, 177v, 192, 192v, 193v, 219.

»mszał księzej papiieskiej, papiieski, papiieża rzymskiego« (3 : 2 : 1): Mfzał Kxięzey Papiieskiej/ w ktrym Pána Bogá y fyná iego miłego vftáwitztne bluznią. *KrowObr* 167, 158v, 167v *żp*, Ss3v; ono iefzcze y łam Mfzał Papiieski/ ktery podobny iefł onym łtárym káwtanom/ w ktere Więc łnadź y obrufy/ y zgrzebi/ [...] y niewiedzieć co tyle tkano *CzechEp* 241, 44.

»mszał szatański« (2): I záfię do Wincentego iákoby do drugiego Kryftufá. Ták fię iemu w tym Mfzale Sátańfkim modlicie. *KrowObr* 172, 178.

»(ten) wasz [= *papieski*] mszał« [szyk 10 : 6] (16): iáko po wŕzyŕtkich koŕcielech łtego Mŕzału wálzega/ rok od roku/ wítawitznie bluznicie Páná Iezu Kryŕtuŕá *KrowObr* 168, 52, 81, 100, 125, 158v (16).

Zestawienia: »krakowski mszał« = *mszał zatwierdzony do uŕytku dla danej (tu krakowskiej) diecezji przed wprowadzeniem ujednoliconego mszału rzymskiego* (2): przełto tedy wezmę przed łię Krákowłki wálz Mŕzał/ ktory Piotr Lichtenftein w Wenecij / nakłádem wálzym drukował. Látá národzenia Pánłkiego. 1532. *KrowObr* 167v; *CzechRozm* 16v.

»rzymski mszał« = *mszał ujednolicony i zreformowany dla porzádku łacińskiego przez Piusa V w 1570 r. [w tym: w odsyłaczu marginesowym „z rzymskiego mszała” (61)] (63):* Przydáć łię y tá Modlitwá Koŕcielna moŕe. (*marg*) Z Rzym: Mŕzałá. (-) *LatHar* 106 *marg*; Vŕyváia iey [*tej ewanjelijej*] teŕ/ według Rzymłk: Mŕzałow w porzádku/ w dzień B. P. Máryey/ Národzenia/ Ofiárowánia/ y Pocŕęćia. *LatHar* 684, *kt*, 11 *marg*, 48 *marg*, 54 *marg*, 55 *marg* (63).

Szeregi: »ajenda i mszał« [szyk 3 : 2] (5): *KrowObr* 100, 125; ták teŕ prawđziwe w łobie łkutki ma/ iáko y ono/ co w Agendach y we Mŕzałách o wodźie y o łoli/ twierdŕá. *CzechEp* 84, 296, 313. [*Ponadto w połączeniach szeregowych 3 r.*].

»księgi albo mszał« (1): Kłzięgi albo Msal. Axamitem czerwoneŕ powleczoni, łrebrzeŕ zlocziŕtem na rogach i weifrzodku okowani, i claufuri łrebrne zlocziŕte *WyprKr* 54v.